

Põllumajanduse tuleviku ning tööohutuse ja töötervishoiu ülevaade

Tööohutuse ja töötervishoiu uute ning tekkivate riskide
prognoos

Kommenteeritud kokkuvõte

Põllumajanduse tuleviku ning tööohutuse ja tervishoiu ülevaade – kokkuvõte

Koostajad: Alun Jones – CIHEAM (International Centre for Advanced Agronomic Studies), Martina Jakob, PhD – Leibniz Institute for Agricultural Engineering and Bioeconomy e.V. (ATB) (Sacurima liige), John McNamara, PhD – Teagasc (Irish Agriculture and Food Development Authority), kaastöö: dr Andrea Teutenberg (KWF).

Projektijuhid: Annick Starren, Emmanuelle Brun ja Ioannis Anefantys (EU-OSHA) Elisabetta de Cillise toetusel.

Käesoleva aruande tellis Euroopa Tööohutuse ja Tervishoiu Amet (EU-OSHA). Aruande sisu ja selles esitatud arvamused ja/või järeldused kajastavad üksnes autorite, mitte tingimata EU-OSHA seisukohti.

Europe Direct on teenistus, mis aitab leida vastuseid Euroopa Liitu käsitlevatele küsimustele (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

* Teatud mobiilsideettevõtted ei võimalda helistada 00 800ga algavatele numbritele või on need kõned tasulised.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab internetist aadressil <http://europa.eu>.
Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2020

© Euroopa Tööohutuse ja Tervishoiu Amet, 2020
Reprodutseerimine on lubatud allikale viitamisel.

Kommenteeritud kokkuvõte

Käesoleva aruande tellis Euroopa Tööohutuse ja Tervishoiu Amet (EU-OSHA), et esmalt uurida põllumajandussektori arenguid ning seejärel seda, mis mõju on neil suundumustel tööohutusele ja tervishoiule.

Keeruline tööohutuse ja tervishoiu probleemidega sektor

Põllumajandus- ja metsanduserialad on ühed kõige ohtlikemad kutsealad Euroopas ning õnnetusjuhtumite suur arv kahjustab sektori kestlikkust ja elujõulisust. Viimase 10 aasta jooksul on põllumajandus- ja metsandussektoris registreeritud aastas keskmiselt 500 surmajuhtumit ja üle 150 000 mittesurmava õnnetuse juhtumit (Eurostat, 2017). Füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevad põllumajandustootjad, kes moodustavad enamikus riikides suurema osa põllumajandustööstusest (Merisalu jt, 2019), on jätkuvalt põllumajanduse ja metsanduse valdkonna tööohutuse ja tervishoiu tegevuskava keskmes.

Üks sektori põhiprobleem on põllumajandustöötajate tervis. Koroonaviirushaigus-19 (COVID-19) ning seotud tööohutus- ja tervishoiuriskid rõhutavad tervise- ja töötingimuste olulisust selles sektoris, mistõttu koostab Euroopa Komisjon suunised, et kaitsta hooajatöötajaid, sh nende ohutust ja tervist (Euroopa Komisjon, C2020 4813 final) ning mõned liikmesriigid on koostamas suuniseid põllumajandussektori jaoks (OSHWiki, 2020, COVID-19 kohta). Üle 60 %-l põllumajandustöötajatest on mõni krooniline haigus, mis piirab nende töövõimet, ning esineb sage haigestumus südame-veresoonkonna haigustesse. Euroopa Liidu 2012. aasta küsitluse kohaselt teatasid põllumajandussektori töötajad suurema tõenäosusega kui ühegi teise sektori töötajad, et nende töö kahjustab nende tervist (Eurofound, 2012). Ka Eurostat (2010) leidis, et tööga seotud terviseprobleemide esinemine on põllumajandus-, jahindus- ja metsandussektoris ning mäetööstuses suurem kui üheski teises valdkonnas. See on seotud asjaoluga, et nendes sektorites esineb sagedamini mõnesid vähimsoodsaid töötingimusi, sh füüsiline töö ja ebatüüpiline tööaeg. Käesolevas aruandes tehakse kokkuvõtte paljudest tööohutuse ja tervishoiu riskidest, mis mõjutavad põllumajandus- ja metsandustöötajaid. Pestitsiididega kokkupuute oht, luu- ja lihaskonna vaevused, zoonoosid, nahavähk ning stress ja psühhosotsiaalsed probleemid on kõik jätkuvalt sektori põhirisikud, millega ei ole kas piisavalt tegeletud või mida on aastaid alahinnatud täpsete andmete puudumise tõttu.

Muutuv sektor

Aruandes antakse ülevaade põllumajanduse ja metsanduse tulevikusuundumustest, näiteks uutest tehnoloogiatest ning kliimamuutustest, tuvastatakse nendest tulenevad sektori tehnoloogilised ja korralduslikud muutused ning määratletakse nende mõju põllumajandus- ja metsandustöötajate ning muude selle sektori töötajate tööohutusele ja tervishoiule. Aruandes käsitletakse paljusid võimalikke tekkivaid riske, eelkõige kõige kiireloomulisemaid, nimelt neid, mis on seotud sektori digitaalse arenguga või tulenevad kliimamuutustest. Ülevaate eesmärk on aidata Euroopa ja riikide tasandi poliitikakujundajatel töötada välja strateegiad, õigusaktid ning jõustamis-, juhendamise- ja toetusmeetmed.

Aruandes käsitletakse mitmeid küsimusi, mis mõjutavad põllumajanduse ja metsanduse tulevikku: arukas põllumajandus (täppispõllumajandus, digitaliseerimine jm) ja muud tehnoloogilised muutused; kliimamuutused ja keskkonnaprobleemid; ühiskonna- ja tarbijasuundumused; tööturg ja organisatsioonilised küsimused ning rahvusvahelised kaubandus ja majanduskaalutlused.

Arukas põllumajandus (digitaliseerimine ja uute tehnoloogiate kasutamine) on pälvunud põllumajandussektoris suurt tähelepanu ning seda nähakse ühena vähestest uuendustest, mis võib potentsiaalselt põhjustada paradigma muutuse tootlikkuses ja suurendada toidutootmist.

Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) läbiviidud küsitluse kohaselt on digimahukus¹ põllumajanduse, metsanduse ja kalanduse sektoris väike. Kõigi sektorite seas on põllumajandus üks üheksast sektorist, mis jääb vähim arenenud veerandisse. Veel ühes aruandes on Euroopa põllumajandussektor paigutatud digitaliseerimise aspektist kõigi tööstussektorite seas koguni tagantpoolt teiseks (Calvino jt, 2018; McKinsey Global Institute, 2016).

Tulenevad muutused ning tervishoiu ja tööohutuse tulemused

Uute tehnoloogiate mõju

Arukate põllumajandus- ja metsandustavade kasutuselevõtt erineb sektori lõikes oluliselt. Üks tähtsamaid uute tehnoloogiate kasutuselevõtu mõjutavaid tegureid on põllumajandusettevõtte suurus koos sissetulekuga. Arukate tehnoloogiate kasutuselevõtt sõltub ka piisavast juurdepääsust lairibaühendusele, kuid vaid 50% ELi maapiirkondadest on piisav juurdepääsu lairibaühendusele. Tehnoloogia kasutuselevõtu ELis mõjutavad oluliselt riikide kultuuriline taust, keskmine haridustase, põlvkondadevahelised probleemid ja sektoripõhised aspektid. Eeldatavasti suurendab digilõhe majanduslikku lõhet väikeste ja suurte põllumajandusettevõtjate ning riikide vahel. Põllumajanduse digitaliseerimine võib avaldada sektorile positiivset mõju, pakkudes arvukaid eelseid: põllumajandustootmise, tootlikkuse ja saagikuse suurenemine, tootmiskulude vähenemine, toiduahela jälgimise ja jälgitavuse kaudu toidu ohutuse ja kvaliteedi paranemine, põllumajandusloomade parem tervis ja heaolu ning parem keskkonnakaitse, sest põllumajandustootjad saavad andurite abil tõhusamalt jälgida taimetervist ning varakult tõkestada taimehaigusi.

Põllumajanduse digitaliseerimisel on ka negatiivne mõju: töökohtade arvu vähenemine sektoris, väikeste põllumajanduslike pereettevõtete konkurentsivõime kahanemine, põllumajandustootjate sõltuvuse suurenemine suurtest rahvusvahelistest ettevõtetest ning andme- ja tehnoloogiaettevõtetest, andmeturbe probleemi muutumine põllumajandustootjate stressifaktoriks, häkkimis- ja sekkumisohust tingitud reaalne oht ohutusele ja turvalisusele ning eetilised kaalutlused ja töötajate suurem stress seoses töötajate tulemuslikkuse ja töötempo jälgimisega uute kantavate tehnoloogiate abil.

Seoses aruka põllumajanduse mõjuga tööohutusele ja tervishoiule pakuvad arukas põllumajandus ja digitaliseerimine arvukaid võimalusi parandada töökohtade ohutust, näiteks tööjõu asendamine kapitaliga ja riskiteguritega kokkupuute vähendamine, protsessijuhtimise ja ohutussüsteemide haldamise parandamine, masinate ja sõidukite ohutuse ning kariloomade käitlemise parandamine, luu- ja lihaskonna vaevuste paremate ennetusvõimaluste pakkumine, pestitsiidide ja ohtlike ainete kokkupuute vähendamine, põllumajandustootjate töö- ja eraelu tasakaalu parandamine, tervise ja ohutuse parandamine uute arukate seiretehnoloogiate ja -seadmete abil, metsandussektori ohutuse parandamine raietehnoloogia kasutamise suurendamise ja kaugjuhitavate langetamiskilude kasutamise abil.

Uute tehnoloogiate aeglase kasutuselevõtu tõttu ei lahenda see siiski kohe suure õnnetusjuhtumite arvu ega tööohutuse ja tervishoiuga seotud probleeme sektoris. Jätakuvalt on põhiprobleem, kuidas tagada sellise tehnoloogia tõhus kasutuselevõtmine. See on seotud selliste muutujatega, nagu põllumajandusettevõtete sissetulek ja suurus, põllumajandustootjate vanus ja haridus, konkreetse tehnoloogia kasutatavus ning valdkonna- ja laienemistoetus (põllumajandustootjate tegevuse tugiteenused) põllumajandustootjatele.

Uusi tehnoloogiaid on vaja ka hinnata, et näha, kas need põhjustavad uusi või täiendavad riske töökohtadel, näiteks uusi ergonoomilisi riske. Arukate põllumajandustehnoloogiate jaoks on vaja koostada ohutusprotokollid ning luua tervishoiu ja tööohutuse hindamise/sertifitseerimise süsteemid. Lisaks võib mitme tehisintellektisüsteemi koos kasutamine koormata põllumajandusettevõtte töökeskkonda paljude vastastikku toimivate tehnoloogiatega ja kasvatada riske. Uued arukad tehnoloogiad võivad suurendada ka metsanduses ja põllumajanduses üksi töötavate inimeste arvu.

¹ Digimahukus – kuidas digitehnoloogiale ülemineku ulatust sektorites kujundavad ettevõtete investeeringud digitaalsesse varadesse, samuti muutused selles, kuidas ettevõtted lähenevad turgudele ja suhtlevad klientide ning tarnijatega, vajaliku inimkapitali ja oskuste liik ning tootmise korraldamise viis.

Monotoonsuse ja stressi kõrget taset on põllumajanduses ja metsanduses varem seostatud uute automaatsete tehnoloogiatega, näiteks automaatsete lüpsisüsteemide kasutuselevõtuga.

Samuti on jätkuvalt suuresti lahenduseta sektorile iseloomulikud püsivad pikaajalised riskid (nt traktorite ja muude masinatega ning loomade käitlemisega seotud õnnetused, libastumine, komistamine ja kukkumine, ning mootorsae kasutamine). Uued digitaalsed tehnoloogiad pakuvad neile väga suurtele riskidele üksnes osalisi lahendusi ning olukorra parandamiseks on sageli vajalikud terviklikumad lähenemisviisid ohutusele ja tervisele.

Veel üks tehnoloogiaarendus, mis võib muuta Euroopa põllumajandust on geneetiline täiustamine. Tulemuseks võib olla saagikuse suurenemine ja põllukultuuride kvaliteedi paranemine, mis vähendab vajadust väetiste järele, kahjurite või haiguste suhtes vastupanuvõimelisemate põllukultuuride viljelemine (vähendades seega pestitsiidide kasutamist) ning vee- ja energiavajaduse vähenemine, mille tulemusel tekib vähem kasvuhoonegaaside heidet.

Pestitsiidide kasutamise vähenemine geneetilise täiustamise tõttu parandaks eelkõige oluliselt põllumajandus- ja metsandustöötajate ohutust ja tervist. Kuigi geneetilisel aretusel on mitu võimalikku eelist Euroopa põllumajanduse jaoks, on geneetilise aretustehnoloogiate, sh uute aretustehnoloogiate panus tööohutuse ja tervishoiu parandamisse lähitulevikus siiski piiratud õigusliku ja regulatiivse määramatuse tõttu ning ühiskonna suure vastumeelsuse tõttu aktsepteerida selliseid tehnoloogiaid.

Kliimamuutuste mõju

Kliimamuutustel on oluline mõju põllumajandustootmisele. Ühelt poolt võib põllukultuuride saagikus Põhja-Euroopas suureneda tänu kõrgematele temperatuuridele ning teatud põllukultuurid võivad levida kaugemale põhja poole. Teisalt võivad teatud piirkondade tootmist kahjustada põud ning taimedele ja loomadele mõjuv kuumastress, muutused põllukultuuride fenoloogias ning taimekahjurite ja -haiguste levik (Maailma Meteoroloogiaorganisatsioon, 2020). Sektorit mõjutab ka sademete hulga vähenemine, mis toob kaasa suurema vajaduse niisutussüsteemide järele. Põllumajandustootjatel tuleb teha kohandusi seoses kasvatatavate põllukultuuride liikidega ning isegi loomatõugudega, et need vastaksid muutuvatele kliimatingimustele. Metsandussektoris on vaja tehnilisi meetmeid, näiteks tõhusamaid tuletõkkevõõndeid ning võsa järjepidevat kõrvaldamist, et vähendada metsatulekahjude riski, mille tõenäosust suurendavad äärmuslikud kuumaperioodid. Kõrge temperatuur, tulekahjude oht ja sademete esinemise muutumine võib samuti mõjutada seda, mis puid istutatakse uutesse metsadesse, ning toimuda võib nihe liikide suunas, mis on põuale ja kõrgetele temperatuuridele vastupidavamad või isegi vähemsüttivad. Kliimamuutused üldiselt suurendavad prognoosimatust ning riske põllukultuuridele, loomadele ja põllumajandustootjatele.

Põllumajandussektorit mõjutab ka muu keskkonnasurve, sealhulgas ELi kohustus vähendada pestitsiidide kasutamist (säätva kasutamise direktiiv²) ning Euroopa Komisjoni üldine liikumine integreeritud taimekaitse³ tavade poole. Seda toetab ambitsioonikas pestitsiidide vähendamise eesmärk ELi strateegias „Talust taldrikule“,⁴ mille eesmärk on vähendada pestitsiidide kasutamist 2030. aastaks poole võrra.

Kasvuhoonegaase ja keskkonda (nt pestitsiide) käsitlevad õigusaktid avaldavad samuti survet põllumajandustootjatele ja metsandustöötajatele, kohustades neid muutma põllumajandustava keskkonnasõbralikumaks ning parandama oma keskkonnamõju laiemalt.

Kliimamuutused mõjutavad oluliselt ka tervishoidu ja tööohutust sektoris. Äärmuslikud ilmastikunähtused, kokkupuude kuumuse ja päikesekiirgusega, putukate levitatavad haigused, kokkupuude tolmu ja pestitsiididega, pestitsiidide suurem kasutamine putukate leviku tõkestamiseks ning metsandusvaldkonna eririskid (ilmastikust ja putukatest kahjustatud puude äärmiselt ohtlik kõrvaldamine) on vaid mõni näide. Põllumajanduse ja metsanduse töötavasid on vaja kohendada, et

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/128/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse tegevusraamistik pestitsiidide säästva kasutamise saavutamiseks.

³ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/sustainable_use_pesticides/ipm_en

⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnanahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ (COM(2020) 381 final).

minimeerida nende tööalaste riskide mõju. Võetavad meetmed võiksid hõlmata järgmist: töötajatele piisavalt varjuliste töötingimuste tagamine, mittepeegelduvate pindade kasutamine töötajate kaitseks valguse eest, piisavate ventilatsiooni- ja jahutussüsteemide tagamine, töötundide kohandamine ja töö planeerimine nii, et vältida kuumust ja äärmuslikke ilmastikutingimusi, töötingimuste järelevalve suhtes praktilisema lähenemisviisi kasutuselevõtt, näiteks töötajate veetarbimise, kehatemperatuuri seire jms. Abi võib olla ka muudest meetmetest, näiteks parema prognoosimisjõuga ilmaseiresüsteemid ja tervise edendamise programmid, mis käsitlevad kokkupuudet päikesekiirgusega ja putukate levitatavaid haigusi.

Seoses integreeritud taimekaitse tavadega (vt eespool) on vaja hinnata, kas pestitsiidide kasutamise vähendamine võib mõjutada põllumajandustootjate või metsandustöötajate tervist, näiteks suurendades luu- ja lihaskonna vaevuste riski (käsitsi rohimise mahu kasvu tõttu) ja putukate levitatavate haiguste esinemust (putukate arvukuse kasvu tõttu).

Tööturu suundumuste mõju

Füüsilisest isikust ettevõtjad, kes moodustavad neljandiku ELi põllumajanduse ja metsandussektori töötajatest, mõjutavad jätkuvalt tööohutuse ja tervishoiu tegevuskava põllumajanduses ja metsanduses. Tööohutust ja tervishoidu käsitlevad õigusaktid ei hõlma enamikku füüsilisest isikust põllumajandus- ja metsandustöötajatest ning neid kontrollitakse väga harva, samuti teatatakse väga harva tööõnnetustest ja terviseprobleemidest selles rühmas. Neil on ka piiratud juurdepääs tööohutuse ja tervishoiu ressurssidele ja koolitustele ning puuduvad vahendid, et investeerida uutesse, ohutumatesse masinatesse ja põllumajandustaristusse. Seda probleemi ei saa lahendada enne, kui hakatakse täpselt teatama sektoris esinevate tööõnnetuste ja kutsehaiguste tegelikku ulatust, sest paljude töötajakategooriate puhul jäävad õnnetusjuhtumid ametlikust statistikast välja. Näiteks ei ole põllumajandus- ja metsandussektoris Eurostatile andmete edastamine kohustuslik füüsilisest isikust ettevõtjate ja põllumajandustootjate perekonnaliikmete puhul, sest neid ei käsitata töötajatena.

Lisaks põhjustab teatud põllumajandustegevuses, näiteks aianduses, hooajaliste ja ajutiste töötajate sage kasutamine täiendavaid riske puuduliku koolituse, tervisejärelvalve puudumise ning kultuuri- ja keelebarjääri tõttu, samuti on sellega teatud juhtudel kaasnenud deklareerimata töötamine. COVID-19 on toonud esile mõningate nimetatud tööohutuse ja tervishoiu probleemide kiireloomulisuse ning hooajatöötajate elu- ja töötingimuste üldise olukorra.

Sektori peamised organisatsioonilised probleemid viitavad pikaajalistele struktuuriküsimustele, mis on eelkõige seotud tööturu, põllumajandusettevõtte korralduse ja kasumikkusega, mis on kõik tihedalt seotud sotsiaalmajanduslike küsimustega. Paljusid tööturu puudusi (füüsilisest isikust ettevõtjate ning ajutiste, hooajaliste, võõrtöötajate, perekonnaliikmetest töötajate ja eakate töötajate suur arv), mis mõjutavad sektori tööohutuse ja tervishoiu tingimusi, on keeruline lahendada, samas on jätkuvalt lahendamata ka põllumajanduslike väiketootjate (väikesed sissetulekud ja toiduhindade marginaalid) üldise kasumikkuse probleem. Väärilise tulu ja sissetuleku puudumine põllumajanduslike väiketootjate puhul takistab kaasavate ja ennetavate haldustavade, näiteks tööohutuse ja tervishoiu tõhusate haldustavade rakendamist, ning piirab investeringute tegemist uutesse ja ohutumatesse tehnoloogiatesse, (tööohutuse ja tervishoiu) koolitusse ja oskuste arendamisse ning hooajatöötajate inimväärsesse palga- ja töötingimustesse.

Kaubandus ja majandus

Kaubandus võib mõjutada tööohutuse ja -tervishoiu aspekte, eelkõige seoses **bioloogiliste mõjurite ja invasiivsete võõrliikidega**. Põllumajandussektoris võib ülemaailmne kaubandus edendada võõrliikide, siirutajate ja kahjurite liikumist ning sellel võib olla uudne või tekkiv mõju põllumajandus- või metsandustöötajate tervisele ja ohutusele, kui liikidel lastakse levida kohalikus loomastikus ja taimestik. Näiteks metsanduses riske suurendavate saaresurma tekitajate ja jalaka kooreüraskite levik on mõlemad tingitud rahvusvahelisest puidu ja puuistikute veost. Lisaks on põllumajandusorganisatsioonid käsitanud probleemsetena leebemaid keskkonna- ja toiduohutusstandardeid toidu importimisel ning asjaolu, et **kolmandates riikides võivad tööohutuse ja tervishoiu standardid ning töönormid olla oluliselt madalamad**.

Järeldused

Euroopa Liidu strateegias „Talust taldrikule“ tunnistatakse Euroopa sotsiaalõiguste samba ja selle rakendamise olulisust põllumajandussektori jaoks. Põllumajandussektoris on siiski jätkuvalt suured sotsiaalmajanduslikud puudused, mis on tingitud paljude põllumajanduslike väiketootjate (kes moodustavad põllumajandustootjate enamiku) marginaalsest kasumlikkusest ja väikestest sissetulekutest, mis kahjustavad põllumajanduse ja metsanduse sotsiaalset kestlikkust. Need sotsiaalmajanduslikud puudused mõjutavad sektori suutlikkust võtta omaks ja hallata kasvavaid suundumusi, näiteks digitaliseerimine, kliimamuutused, ühiskondlik surve ja tööturu areng, ning on väga suurel määral seotud tööohutuse ja tervishoiu kaitse madala tasemega selles sektoris.

Et lahendada tulevikus edukalt sektori tervishoiu- ja tööohutusprobleeme, on vaja käsitleda terviklikult ja sidusalt olemasolevaid, struktuuripõhiseid ning tulevasi tööohutuse ja tervishoiu küsimusi, nimelt järgmisi:

- investeringute puudumine uutesse arukatesse ja ohutumatesse tehnoloogiatesse ja põllumajandusmasinatesse ning nende vähene kasutuselevõtt;
- kliimamuutustega seotud riskide ja tervishoiu probleemide arvu kasv;
- läbipaistva teatamise puudumine ning tööõnnetuste ja haigestumise ebatäpne statistika põllumajandussektoris, eelkõige füüsilisest isikust ettevõtjate puhul;
- tööohutuse ja tervishoiu sellise selge õigusraamistiku puudumine, mis kaitseks põllumajandus- ja metsandustöötajaid ning käsitleks tööohutuse ja tervishoiu küsimusi, eelkõige füüsilisest isikust ettevõtjate puhul;
- ennetustegevuse puudumine (põllumajandus- ja metsandustöötajad ei prioriseeri tavaliselt tööohutuse ja tervishoiu küsimusi) ning oluline puudus oskustest ja koolitustest, eelkõige tööohutuse ja tervishoiu valdkonnas;
- ebatüüpiliste tööhõivetavade suur levik ning mõnikord ka ebaseaduslike tööhõivetavade esinemine;
- asjakohaste ressursside puudumine tööinspeksioonis, mis aitaks võidelda deklareerimata töö vastu ja tagada sektoris piisava kaitse hooajalistele ja võõrtöötajatele;
- põllumajandusettevõtete ebapiisavad sissetulekud ja aeg kvaliteedijuhtimiseks, mis ei võimalda prioriseerida tööohutuse ja tervishoiu küsimusi, eelkõige põllumajanduslike väiketootjate ja pereettevõtete puhul.

Soovitused tööohutuse ja tervishoiu meetmete kohta

- **Lõimida tööohutuse ja tervishoiu kaalutlused** uue digitaalse, täpse ja aruka põllumajandustehnoloogia arendamisse ja kavandamisse (ning kohandada põllumajandusettevõtete kavatist);
- **kohandada riskihindamismeetodeid** ning tervise- ja ohutuskoolitust, võtmaks arvesse uusi tehnoloogiaid, näiteks robotid ja koostöörobotid, tehisintellekt;
- aktiivselt julgustada kasutama tehnoloogiat, et suurendada ohutust nutikate andurite, asjade interneti, tehisintellekti ja nutikate isikukaitsevahendite kasutamise kaudu; kohandada riskihindamist, töökoha planeeringut ja teadlikkuse suurendamise algatusi, et võtta arvesse kliimamuutuste asjaolusid, tagades, et riskihindamistes arvestataks hooajaliselt esinevaid äärmuslikke keskkonnatingimusi, mis võivad aasta jooksul muutuda;
- parandada põllumajandus- ja metsandussektoris ennetustegevust kooskõlas rahvusvaheliste algatusprogrammidega, näiteks Safety Culture and Risk Management in Agriculture (SACURIMA)⁵ ja ühingu International Social Security Association (ISSA) algatusprojekt Vision

⁵ <https://www.sacurima.eu/>

Zero, luues spetsiaalse sektoripõhise ennetuskampaania või **põllumajandussektori ohutuse ja tervishoiu Euroopa võrgustiku**;

- viia läbi konkreetsed tööohutuse ja tervishoiu teadusuuringud teemadel, mis on seotud ohutuse ja tervisega põllumajanduses (nt neljarattaliste sõidukite ohutus, traktorite ümberminek, ohutusega seotud tehnoloogiad, mis ennetavad õnnetusi põllumajandusmasinatega, ning nutikad isikukaitsevahendid).

Tööohutuse ja tervishoiuga seotud poliitikasoovitused:

- kaasata füüsilisest isikust ettevõtjad Eurostati tööohutuse ja tervishoiu aruandluse põllumajandus- ja metsandussektori kohta ning lahendada muud sektori probleemid seoses alateatamisega tööohutuse ja tervishoiu valdkonnas;
- edendada Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni põllumajanduskonventsiooni (ja selle lisa füüsilisest isikust ettevõtjate kohta) ratifitseerimist siseriiklikusse õigusesse, et tagada minimaalne õigusraamistik, mis reguleeriks ohutust ja tervishoidu sektoris, eelkõige füüsilisest isikust ettevõtjate puhul;
- lisada põllumajandus- ja metsandussektoriga seotud tegevused ELi tööohutuse ja tervishoiu strateegiasse aastateks 2021–2027 ja EU-OSHA tööprogrammidesse;
- lisada tööohutuse ja tervishoiu ning heaoluga seotud tegevused põllumajandus- ja metsandussektoris programmi „Euroopa horisont“;
- luua seos ELi tööohutust ja tervishoidu käsitlevate õigusaktide ja Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) tingimuste täitmise vahel (selleks tuleks pidada läbirääkimisi, sest põllumajandussektori tööandjate ja töötajate organisatsioonide seisukohad võivad selles küsimuses erineda);
ärgitada liikmesriike lisama ohutusmeetmeid ja -koolitust oma ÜPP-tegevuskavade II samba alla (**ÜPP II sammad**; määruse (EL) nr 1305/2013 ⁶ artikkel 15 hõlmab koolitus- ja nõustamisteenust põllumajandusettevõttega seotud tööohutusnõuete või ohutusnõuete kohta, mis vastab riiklikesse ÜPP tegevuskavadesse lisamise korral rahastamise saamise tingimustele);
- kaaluda mahahindluskava sisseseadmist ümberminekuvastaste kaitsesüsteemide (ja turvavööde) tagantjärele paigaldamisel, mida on kasutatud Ameerika Ühendriikides ⁷ ja Austraalias (Day jt, 2005), arvestades põllumajandusmasinate (eriti traktorite ja mõnes riigis neljarattaliste sõidukite ja muude sarnaste sõidukite) ümberminekust tingitud surmajuhtumite või vigastuste suurt arvu.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005, ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548.

⁷ <https://www.ropsr4u.org/>

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Amet (EU-OSHA) aitab muuta Euroopat

ohutumaks, tervislikumaks ja tootlikumaks töötamise kohaks. Amet kogub, arendab ja levitab usaldusväärset, tasakaalustatud ja erapooletut ohutuse ja tervise teavet ning korraldab üleeuroopalisi teabekampaaniaid. 1994. aastal Euroopa Liidu asutatud ja Hispaanias Bilbaos asuv amet ühendab Euroopa Komisjoni, liikmesriikide valitsuste, tööandjate ja töötajate organisatsioonide esindajaid ning juhtivaid tööohutuse ja töötervishoiu spetsialiste Euroopa Liidu liikmesriikidest ja mujalt.

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Amet

Santiago de Compostela 12 (5. korrus)
48003 Bilbao, Hispaania
Tel +34 944358400
Faks: + 34 944358401
E-post: information@osha.europa.eu

<http://osha.europa.eu>

Publications Office